

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Direktivforslag om minimumsuddannelsesniveauet for søfartserhverv, KOM (2018) 315

Nyt notat

1. Resumé

Europa -Kommissionen fremsatte den 24. maj 2018 forslag om ændring af STCW-direktivet (2008/106/EU). Formålet med forslaget at forenkle eksisterende EU-rammebestemmelser for uddannelse og gensidig anerkendelse af søfarende og tilpasse direktivet i forhold til ændringer gennemført i STCW-konventionen samt effektivisere EU's procedure for anerkendelse af tredjelandes maritime uddannelser og sønæringsbeviser, der foretages af Det Europæiske Agentur for Søfartssikkerhed (EMSA).

Forslaget omfatter således en række ændringer til internationalt fastsatte uddannelseskrav som følge af ændringer til STCW-konventionen, nye administrative bestemmelser for anerkendelse af tredjelandes uddannelser og sønæringsbeviser samt krav til anvendelsesområdet for ordningen om gensidig anerkendelse af sønæringsbeviser mellem medlemsstaterne.

Forslaget finder sin baggrund i en undersøgelse af direktivet gennemført af Kommissionen som led i programmet for målrettet og effektiv regulering (REFIT)

Det vurderes ikke, at forslaget vil medføre væsentlige økonomiske konsekvenser. Forslaget vurderes kun at medføre mindre tilpasninger af dansk lovgivning, idet dele af forslaget allerede er implementeret i dansk ret som led i gennemførelsen af ændringer til STCW-konventionen, som forslaget i vid udstrækning gennemfører i EU-retten.

2. Baggrund

Kommissionen har den 24. maj 2018 fremsat forslag til direktiv om ændring af direktiv 2008/106/EF om minimumsuddannelsesniveauet for søfartserhvervet og ophævelse af direktiv 2005/45/EF (KOM (2018) 315). Forslaget blev oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 28. maj 2018.

Forslaget har hjemmel i traktatens (TEUF) artikel 100, stk. 2 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

EU's krav til uddannelser og beviser til søfarende sker i henhold til de internationale krav, der er udarbejdet i FN's søfartsorganisation (IMO) og fastsat i STCW-Konventionen (Standards for Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers). Derudover fastsætter direktivet rammerne for en fælles EU-mekanisme for anerkendelse af uddannelser for søfarende og de tilhørende sønæringsbeviser fra tredjelande.

Baggrunden for forslaget er en evaluering foretaget af Kommissionen. Evalueringen er sket med afsæt i Kommissionens arbejde for målrettet og effektiv regulering (REFIT). I evalueringen konkluderes det, at der er behov for at forenkle og effektivisere de eksisterende rammebestemmelser for uddannelse af søfarende og sønæring.

Det fremhæves bl.a. i evalueringen, at de administrative rammer vedrørende EU's procedure for anerkendelse af tredjelands uddannelser og sønæringsbeviser ikke er tilstrækkeligt effektive. EU's Søfartssikkerhedsagentur, EMSA, kan således ikke foretage inspektion af tredjelande inden for den tidsramme, der er fastsat i det gældende direktiv. Derudover fremhæves i evalueringen, at de gældende regler ikke fastsætter krav om gensidig anerkendelse af sønæringsbeviser mellem medlemsstaterne. Endvidere er STCW-konventionen ændret, siden direktivet blev vedtaget, og en tilpasning af reglerne anses derfor for nødvendig.

Et andet aspekt af forslaget er godkendelse og anerkendelse af beviser. En forudsætning for at sejle på et medlemsstats skib som officer eller skibsfører er, at man har en maritim uddannelse i henhold til kravene i STCW-konventionen samt, at der er udstedt et anerkendelsesbevis fra medlemsstaten udformet efter STCW-konventionen. Medlemsstaterne er som parter til konventionen allerede forpligtede til at leve op til kravene i STCW-konventionen, men med forslaget sikres fælles procedurer til godkendelse og anerkendelse af tredjelands søfarende.

3. Formål og indhold

Forslaget skal sikre sammenhæng med den gældende internationale regulering for uddannelse af søfarende samt skabe sammenhæng med EU's politik om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og uddannelser ved at sikre, at den eksisterende lovgivning tilpasses STCW-konventionens krav, og at der er lige vilkår for medlemsstaterne og tredjelande.

Formålet med de foreslåede ændringer til reguleringen er derfor at forenkle eksisterende EU-rammebestemmelser for uddannelse og gensidig anerken-

delse af søfarende, tilpasse direktivet i forhold til ændringerne i STCW-konventionen, samt effektivisere EU's procedure for anerkendelse af tredjelandes maritime uddannelser og sønæringsbeviser, der foretages af EMSA.

Det betyder, at de ændringer, der er foretaget i STCW-konventionen, skal indarbejdes i direktivet. Det gælder bl.a. indførelse af nye uddannelseskrav for sejlads i polarområder og uddannelseskrav for personale på skibe, der anvender gas til fremdrivning.

Desuden indføres en delegeret retsakt, som fremover giver Kommissionen beføjelse til at ændre de nødvendige bestemmelser i direktivet, så disse kan afstemmes med fremtidige ændringer af STCW-konventionen.

Anvendelsesområdet for gensidig anerkendelse af sønæringsbeviser mellem medlemsstaterne tydeliggøres. Tydeliggørelse af anerkendelsesområdet har til formål at sikre arbejdskraftens frie bevægelighed mellem medlemsstaterne, idet den hidtidige usikkerhed har betydet, at personer uddannet i og med bevis for sin uddannelse fra en medlemsstat ikke nødvendigvis har kunnet anvende beviser på skibe i en anden medlemsstat. Ændringerne har således til formål at skabe klarhed om dette.

Derudover indeholder forslaget en ændring af EU-proceduren for anerkendelse af tredjelandes søfarende og uddannelser. Grundlæggende udgør denne ordning en effektivisering sammenlignet med en situation, hvor hver enkelt medlemsstat foretager sine egne inspektioner i tredjelandene.

Ændringerne herom medfører bl.a., at der fastsættes en gennemførelsesordning. Det betyder, at en medlemsstat, som ønsker, at EU skal anerkende et tredjelandes uddannelser og søfarende, skal anmode EU og de øvrige medlemsstater om, at tredjelandet kan blive anerkendt. Under denne proces kan den anmodende medlemsstat anerkende søfarende fra tredjelandet, indtil den endelige afgørelse er truffet. Derudover forlænges en række tidsfrister fastsat i direktivet, så der tages hensyn til de processuelle handlinger, der er forbundet med godkendelse og inspektion af tredjelandes maritime administrationer og uddannelser.

Endvidere foreslås en ordning, som fjerner tredjelande fra listen, når de i en periode på mindst fem år ikke har leveret søfarende til medlemsstaternes skibe. Baggrunden for denne ændring er, at EU er forpligtet til at inspicere landene på listen hvert femte år. Ændringen skal således frigøre ressourcer, så der ikke foretages inspektioner af tredjelande, som ikke har søfarende i EU-lande.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal inddrages i henhold til TEUF artikel 100, stk. 2 efter den almindelige beslutningsprocedure. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at forslagets formål ikke kan opfyldes af medlemsstaterne alene. Kravene er primært blevet udformet efter de internationale krav fastsat i STCW-konventionen, som alle medlemsstaterne er parter til. Derudover er STCW-konventionen allerede inkorporeret i EU-lovgivningen i sin helhed, og derfor bør direktivet gennemføres på tværs af EU på en harmoniseret måde, så de lige vilkår medlemsstaterne imellem opretholdes.

Det er regeringens opfattelse, at forslaget overholder nærhedsprincippet. Tilpasning af internationale bestemmelser og anerkendelse af beviser på tværs af EU samt en centraliseret mekanisme for anerkendelse af tredjelandes maritime uddannelser og beviser kan alene gennemføres gennem fælles lovgivning.

6. Gældende dansk ret

Det gældende direktiv 2008/106/EF er på nuværende tidspunkt implementeret i dansk ret via en række bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af lov om skibes besætning. Det vurderes, at ændringerne i direktivet i det væsentligste vil berøre følgende bekendtgørelser:

- Bekendtgørelse nr. 1145 af 29. september 2015 om kvalifikationskrav til søfarende og fiskere og om sønærings- og kvalifikationsbeviser
- Bekendtgørelse nr. 783 af 12. juni 2018 om anerkendelse af udenlandske beviser til tjeneste i handelsskibe og uddannelse i dansk søfartslovgivning (anerkendelsesbeviser)

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse vil betyde, at ovennævnte bekendtgørelser skal tilrettes, men der vurderes alene at være tale om mindre justeringer.

For så vidt angår de nye krav i direktivet, som følger af ændringer i STCW-konventionen, har Danmark allerede implementeret disse i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 1691 af 15. december 2016 om særlige uddannelseskrav til besætning på skibe, der anvender gas til fremdrivning og ved bekendtgørelse nr. 762 af 11. juni 2018 om særlige uddannelses- og kvalifikationskrav til besætning på skibe, der sejler i polare områder, hvorfor der ikke er lovgivningsmæssige konsekvenser heraf.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige økonomiske konsekvenser, idet ændringerne i direktivet om henholdsvis anerkendelse af tredjelands alene har betydning for EMSA's arbejde med anerkendelse af tredjelandes maritime administrationer og uddannelser, mens ændringer i direktivets anvendelsesområde og tilføjelsen af en delegationsbestemmelse ikke vurderes at medfører økonomiske konsekvenser.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet de ændringer til direktivet, der har virkning for erhvervet, er implementeret i dansk ret ved ovenstående bekendtgørelser om henholdsvis særlige uddannelseskrav til besætning på skibe, der anvender gas til fremdrivning og særlige uddannelses- og kvalifikationskrav til besætning på skibe, der sejler i polare områder.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Skibsfartspolitisk Specialudvalg den 1. juni 2018 med frist den 8. juni 2018. Der er modtaget bemærkninger til forslaget fra følgende tre interessenter: Danske Rederier, Færgesekretariatet og Søfartens Ledere.

Danske Rederier ser generelt positivt på forslaget og kan støtte ændringerne samt den nye tilgang til anerkendelse af tredjelandes uddannelser, så længe det sikres, at de nye regler om anerkendelse af tredjelands, der endnu ikke er anerkendte af Kommissionen, ikke vil skabe unødige hindringer for anvendelse af tredjelandes søfarende på EU-skibe.

Færgesekretariatet har ikke nogen bemærkninger til forslaget, idet ændringerne forholder sig til international sejlads. De ønsker dog at gøre opmærksom på, at ændringerne i direktivet ikke bør hindre initiativerne i Den Blå Vækstplan om uddannelse af søfarende.

Søfartens Ledere har ligeledes ingen bemærkninger til forslaget som sådan, men understreger, at søfarende fra lande, som endnu ikke er anerkendte af EU, bør begrænses, indtil de er endeligt godkendt af Kommissionen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred, generel opbakning til forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt forslaget, idet det medvirker til at sikre gensidig anerkendelse af kvalifikationer for søfarende og sikrer gennemførelse af internationalt gældende uddannelsesstandarder i EU.

Regeringen vil arbejde for, at forslaget ikke hindrer anvendelse af digitale beviser og ikke går længere end det, der gælder efter de internationale regler. Endelig vil regeringen generelt under forhandlingerne arbejde for, at forslaget ikke skaber nye byrder for erhvervet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.